

Advies van De Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) van 24 juni 2013 met betrekking tot het verantwoorden van de reële kosten in het vrijwilligerswerk via een fiscale fiche

De Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) heeft, naar aanleiding van een artikel in het tijdschrift Info¹ in verband met de behandeling van de reële kostenvergoedingen die aan vrijwilligers kunnen worden toegekend, een vraag tot verheldering naar de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën verstuurd.

In zijn antwoord stelt de FOD Financiën dat *‘wanneer de bovenvermelde dag en/of jaargrens van de forfaitaire vergoedingen en/of de maximumgrens van het aantal kilometers per jaar wordt overschreden, de terugbetaling van de reële kosten via een fiche moet worden verantwoord’*. Deze interpretatie is al langer van toepassing en wordt opgevolgd door het vrijwilligerswerkveld.

De Raad heeft het echter moeilijk met de daarop volgende zinsnede, namelijk als de FOD Financiën stelt dat: *‘Dit geldt eveneens wanneer de vereniging opteert voor de terugbetaling van de werkelijke kosten van de vrijwilliger.’*

Met deze stellingname brengt de fiscus het merendeel van de organisaties die een systeem van terugbetaling van werkelijk gemaakte kosten hanteren, in de problemen. Nochtans is het huidige kostenvergoedingssysteem transparant (vermits geen kosten kunnen worden terugbetaald zonder voorlegging van een bewijsstuk) en werkt besparend voor heel wat organisaties (die het zich niet kunnen permitteren per vrijwilliger een – ongecontroleerd - forfait toe te kennen).

De organisaties die opteren voor het vergoeden van door vrijwilligers gemaakte kosten, engageren zich bovendien ook extra op het gebied van het vervullen van administratieve formaliteiten: de bewijsstukken moeten geïnventariseerd en geklasseerd worden, de waarachtigheid van de uitgegeven bedragen dient nauwgezet te worden gecontroleerd,....

Met de redenering van de fiscus om voor uitbetaalde werkelijke kosten fiches op te stellen, wordt een interpretatie aangehouden die naar de mening van de Hoge Raad voor Vrijwilligers niet enkel ingaat tegen de visie, maar zeker ook tegen de bepalingen van de vrijwilligerswet. Het is een interpretatie die de administratieve overlast voor organisaties zal doen toenemen en onnodige onrust zal veroorzaken.

Welke argumenten brengt de HRV in tegenover de té rigide en naar onze mening onjuiste interpretatie van de FOD Financiën?

1. De lezing van artikel 10 van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers op zich:

Art. 10. *Het onbezoldigd karakter van het vrijwilligerswerk belet niet dat de door de vrijwilliger voor de organisatie gemaakte kosten door de organisatie worden vergoed. De realiteit en de omvang van deze kosten moeten niet bewezen worden, voor zover het totaal van de ontvangen vergoedingen niet meer bedraagt dan 24,79 euro per dag (...) en 991,57 euro per jaar. De in de vorige zin bedoelde bedragen zijn gekoppeld aan de spilindex 103,14 (basis 1996 = 100) en variëren zoals bepaald bij de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld. <W 2006-07-19/39, art. 10, 004 ; Inwerkingtreding : 01-08-2006> Te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet wordt de hoogte van de ontvangen vergoedingen na twee jaar onderworpen aan een evaluatie. Deze evaluatie wordt uitgevoerd volgens de nadere regels die de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalt, met dien verstande dat ze wordt uitgevoerd in samenwerking met de instellingen van sociale zekerheid en dat vooraf het advies van de Nationale Arbeidsraad en de Hoge Raad voor de Vrijwilligers wordt ingewonnen. Het evaluatieverslag wordt onmiddellijk meegedeeld aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en aan de Senaat.*

¹ S. TUYTTEN: “Ficheverplichting voor verplaatsingskosten vrijwilligers?” VZW Info N° 17 p.1, Kluwer 2012

[Bedraagt het totaal van de door de vrijwilliger van een of meerdere organisatie(s) ontvangen vergoedingen meer dan de in het eerste lid bedoelde bedragen, dan kunnen deze enkel als een terugbetaling van door de vrijwilliger voor de organisatie(s) gemaakte kosten worden beschouwd, indien de realiteit en het bedrag van deze kosten kunnen aangetoond worden aan de hand van bewijskrachtige documenten. Het bedrag van de kosten mag worden vastgesteld overeenkomstig het koninklijk besluit van 26 maart 1965 houdende de algemene regeling van de vergoedingen en toelagen van alle aard toegekend aan het personeel van de federale overheidsdiensten.] <W 2005-12-27/31, art. 138, 002; Inwerkingtreding : 01-08-2006>

¹ *De forfaitaire en reële kostenvergoedingen mogen in hoofde van de vrijwilliger niet gecombineerd worden. Een combinatie van de forfaitaire kostenvergoeding met een terugbetaling van de reële vervoerskosten is echter mogelijk voor maximaal 2000 kilometer per jaar per vrijwilliger.*

Wat betreft het gebruik van de eigen wagen, worden de reële vervoerskosten vastgesteld overeenkomstig artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende de algemene regeling inzake reiskosten. De reële vervoerskosten door het gebruik van de eigen fiets, worden vastgesteld overeenkomstig artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 april 1999 houdende toekenning van een vergoeding voor het gebruik van de fiets aan de personeelsleden van sommige overheidsdiensten. Het totaal uitgekeerd jaarlijks bedrag ter vergoeding van het gebruik van openbaar vervoer, de eigen wagen of fiets mag maximaal 2000 maal de kilometervergoeding bedoeld in artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende algemene regeling inzake reiskosten bedragen.]¹

De instructies aan werkgevers² met betrekking tot het opstellen van de fiche 281, maken nergens melding van de terugbetaling van de kilometervergoedingen voor het privévervoer van de werknemer en voor rekening van de werkgever. Ze regelen enkel de vergoeding voor het woon - werkverkeer van de werknemer.

De vrijwilligers kunnen, net als werknemers, activiteiten uitvoeren. Het vrijwilligerswerk als vorm van activiteit is erkend door de fiscus. Naar analogie met de regeling voor werknemers inzake verplaatsingsvergoedingen (en ook mogelijk andere vergoedingen, zoals de vergoedingen voor dienstreizen naar het buitenland,...) dient ook voor het vrijwilligerswerk het principe te worden gehanteerd dat er *geen* fiscale fiche moet worden opgesteld voor de terugbetaling van de reële kilometervergoeding.

De controle kan immers steeds gebeuren via de boekhouding van de organisatie en via de concrete bewijsstukken, vermits het om een reële kostenvergoeding gaat.

2. Bepalingen uit de circulaire van 6 januari 2010

De circulaire Ci.RH.241/601.872 van 6 januari 2010 bepaalt 'Sommige vergoedingen geven geen aanleiding tot belastingheffing, omdat zij de terugbetaling vertegenwoordigen van kosten die de verkrijgers maken in het kader van één of andere activiteit die als vrijetijdsbesteding kan worden beschouwd, zodat er geen sprake kan zijn van beroepsinkomsten. Het gaat bijvoorbeeld om de forfaitaire terugbetaling van de kosten voor verplaatsingen tussen de woonplaats en de plaats waar de vrijwilligersactiviteit wordt uitgevoerd; verblijfskosten (verfrissingen en maaltijden) evenals alle andere kosten waarvoor het wegens de aard en het geringe bedrag niet gebruikelijk is bewijsstukken voor te leggen.

Er mag worden aangenomen dat de vergoedingen toegekend aan onbezoldigde vrijwilligers werkelijke kosten dekken en derhalve niet belastbaar zijn, wanneer zij per verkrijger niet meer

²FOD Financiën, Algemene Administratie van de fiscaliteit: "Bericht aan de werkgevers en aan de andere schuldenaars van aan bedrijfsvoorheffing onderworpen inkomsten. Fiche 281.10. Inkomsten 2012".

http://fiscus.fgov.be/interfaoinfl/werkgevers/fichesopgaven/2013/Bericht_281.10_2013.pdf

bedragen dan 24,79 EUR (niet-geïndexeerd basisbedrag; **32,71 EUR** voor aanslagjaar 2013) **per dag** en 991,57 EUR (niet-geïndexeerd basisbedrag; **1.308,38 EUR** voor aanslagjaar 2013) **per jaar**.

Wanneer één van bovenstaande grenzen in een bepaald belastbaar tijdperk wordt overschreden, moeten alle inkomsten die voor hetzelfde belastbare tijdperk voortvloeien uit het vrijwilligerswerk, in principe integraal als belastbare inkomsten worden aangemerkt. In dat geval kunnen de vergoedingen alleen als niet belastbaar worden aangemerkt mits het dubbele bewijs wordt geleverd, namelijk dat :

- de vergoeding bestemd is tot het dekken van kosten die eigen zijn aan de club, federatie, vereniging, instelling of overheid;
- die vergoeding ook daadwerkelijk aan dergelijke kosten is besteed.

Hierbij wordt opgemerkt dat sinds 29 mei 2009, de forfaitaire terugbetaling van kosten tot beloop van de bovengenoemde dag- en maandgrenzen, gecombineerd mag worden met de terugbetaling van reële verplaatsingskosten tot maximaal 2.000 km per jaar per vrijwilliger (zie parlementaire vraag nr. 13779 van 23 juni 2009 gesteld door Volksvertegenwoordiger Stefaan VERCAMER, integraal verslag, Kamer; 52^{ste} zittingsperiode, Com. 601, blz. 6 en 7 en circulaire Ci.RH.241/509.803 - AOIF nr. 8/2003 van 13.11.2009).

De fiscus laat dus zelf toe om de reële kostenvergoedingen als niet belastbare vergoedingen te beschouwen, op voorwaarde dat die kosten kunnen worden bewezen, en mits het bijhouden van de bewijsstukken. Het antwoord dat we vanuit de HRV aldus van de FOD Financiën hebben ontvangen, vermeldt deze nuance niet, waardoor het lijkt alsof vrijwilligersorganisaties die krachtens de vrijwilligerswet het recht hebben te kiezen welk stelsel van kostenvergoeding ze toepassen, niet in regel zijn indien ze geen fiscale fiches opmaken.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers gaat er vanuit dat elke overheidsadministratie in eerste instantie dient uit te gaan van de goede trouw van elke vrijwilligersorganisatie, en er dus automatisch vanuit gaat dat elke reële kostenvergoeding voldoet aan de bovenstaande twee bijkomende voorwaarden, behalve als de fiscus kan bewijzen dat dit niet het geval is.

Vrijwilligersorganisaties stellen om deze redenen, in het kader van de vergoeding van de door de vrijwilliger gemaakte kosten, dan ook geen fiscale fiches op. Het is aan de organisatie om bij controle de nodige verantwoording(stukken) voor te leggen.

3. Het koninklijk besluit van 10 april 1992 Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992

Volgens artikel 57, 1° van het koninklijk besluit van 10 april 1992 Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992 worden volgende kosten slechts als beroepskosten aangenomen wanneer ze worden verantwoord door individuele fiches en samenvattende opgave die worden overgelegd in de vorm en binnen de termijn die de koning bepaalt.

Het gaat hier om:

1° commissies, makelaarslonen, handels- of andere restorno's, toevallige of niet-toevallige vacatiegelden of erelonen, gratificaties, vergoedingen of voordelen van alle aard die voor de verkrijgers al dan niet in België belastbare beroepsinkomsten zijn, behoudens de in artikel 30, 3° , bedoelde bezoldigingen.

Vermits aan vrijwilligers uitbetaalde vergoedingen niet vallen onder 'belastbare beroepsinkomsten', zien we vanuit de Hoge Raad voor Vrijwilligers geen reden waarom er, afwijkend op de regeling die thans geldt, voor reële vrijwilligersvergoedingen een fiche 281.50 zou moeten worden opgemaakt.

Conclusie

Organisaties die vrijwilligers inschakelen, kunnen er voor kiezen om vrijwilligers te vergoeden voor hun in het kader van het vrijwilligerswerk gemaakte kosten. Organisaties zijn vertrouwd met de bepalingen ter zake in de vrijwilligerswet en het geldende systeem van de forfaitaire dan wel van de reële kostenvergoeding.

De reële kostenvergoeding vraagt extra nauwkeurigheid van de organisaties, vermits ze enkel bewezen kosten van de vrijwilliger mogen vergoeden. Het bewijs wordt geleverd via bewijsstukken als tickets, rekeningen, bonnen, of gestandaardiseerde vervoerskostenformulieren,... Het is aan de vrijwilliger om de bewijsstukken te overhandigen en aan de organisatie om deze te bewaren met het oog op een eventuele fiscale controle.

De interpretatie die thans door de FOD Financiën wordt gevolgd en gecommuniceerd aan de Hoge Raad voor Vrijwilligers, lijkt ons de klok terug te draaien omdat dit standpunt:

- vooreerst vertrekt vanuit een wantrouwen ten aanzien van vrijwilligersengagement;
- onnodige formaliteiten met zich brengt;
- aanleiding zal geven tot veel discussies en betwistingen, die niemand ten goede komen.

Daarom wensen wij aan de betrokken beleidsverantwoordelijken duidelijk te maken dat deze interpretatie nefast is voor het vrijwilligerswerk in België, en aldus niet wordt geaccepteerd door de Hoge Raad voor Vrijwilligers. De Raad is er immers stelling van overtuigd dat de fiscus voldoende andere mogelijkheden en middelen ter beschikking heeft om de waarachtigheid van uitbetaalde vergoedingen voor in het vrijwilligerswerk gemaakte kosten te verifiëren.

Advies bekrachtigd tijdens de zitting van de Hoge Raad voor Vrijwilligers van 24 juni 2013.